

Undervisningsopplegg for trinn 4-7 – Etter utstillingen

Introduksjon

Her finner du forslag til hvordan klassen kan arbeide med ulike temaer knyttet til bærekraftig utvikling etter besøket i utstillingen. Undervisningsoppleggene skal legges til rette for at elevene utvikler kunnskap om hva bærekraftig utvikling er, hvorfor det er behov for endring i dagens verden, og hvordan vi kan bidra til slik endring. Aktivitetene dekker overordnede temaer knyttet til bærekraft, og sentrerer også omkring produkter og industrier som barn og unge er i hyppig kontakt med. På denne måten brukes elevenes hverdag til å konkretisere tematikken, og til å skape forståelse for konsekvensene av egne og andres valg. Gjennom undervisningsoppleggene vil elevene også få praktisk og teoretisk erfaring i å gjennomføre endringer som bidrar til en mer bærekraftig utvikling.

Undervisningsoppleggene er ment å være fleksible – det er mulig å droppe eller korte ned enkelte aktiviteter dersom de oppleves som gjentakende utfra hva elevene har hatt i undervisningstimer før, eller dersom enkelte aktiviteter ikke fungerer tidsmessig. Aktivitetene kan tilpasses etter hva læreren opplever at elevene har mindre eller mer behov for å gå i dybden på.

Estimerer for tidsbruk er tatt med for hver aktivitet. Disse er ikke inkludert aktiviteter som elevene gjør utenfor klasserommet, og heller ikke forslag til aktiviteter som involverer skolen eller lokalmiljøet. Undervisningsoppleggene er allerede kategorisert etter aldergrupper og etter bruk før og etter utstillingsbesøket. For hver aktivitet under er det også oppført fag og tema.

Refleksjon etter besøket på *Hva nå? Endringslaben*

Fag: Om utstillingen

Tema: Overordnet

Ca. 30 min – 1 time

1. Individuelt: Elevene skal først tenke individuelt på følgende spørsmål, og notere sine tanker.
 - Hvordan opplevde du besøket på *Hva nå? Endringslaben*?
 - Hva lærte du av utstillingen?
 - Hva mener du er det viktigste du lærte?
 - Er det noe fra besøket du mener «alle» burde vite om?
2. I plenum: Ta kahooten [Hva husker du fra utstillingen?](#)
3. Individuelt: Husker elevene mer fra utstillingen nå? Be dem oppdatere notatene sine fra oppgave 1.

4. I plenum/par: Gjennomfør speed date hvor elevene skal fortelle hverandre om hva de husker fra utstillingen. Still elevene opp på to parallelle linjer med ansiktet mot hverandre. Be dem snakke i 1-2 min før du pauser og alle bytter partner (den ene linjen beveger seg ett hakk oppover). Dette kan gjennomføres med flere byttinger slik at elevene får snakket med mange elever og frisket opp det de opplevde på feltbesøket. Det kan tenkes at elever husker ulike ting og i denne arbeidsformen minnes elevene på ulike aspekter ved feltbesøket.

Alternativt kan man lage et tankekart på tavlen om hva elevene husker fra utstillingen. La elevene snakke sammen i par i 5 minutter før klassen skriver opp på tavlen/smartboard i plenum hva de husker fra besøket.

5. I par/grupper: Be elevene diskutere følgende spørsmål og skrive ned hovedpunktene fra diskusjonen underveis.
 - Hvorfor tror dere utstillingen heter *Hva nå? Endringslaben*?
 - På hvilken måte handlet utstillingen om endringer?
 - På hvilken måte handlet utstillingen om bærekraftig utvikling og klima og miljø?
 - Hva lærte dere på utstillingen om hvordan vi kan bidra til en mer bærekraftig utvikling?
 - Hvis dere skulle velge noe fra *Hva nå? Endringslaben* som flere mennesker burde vite om, hva skulle det vært? Hvorfor er det viktig at mange vet om dette? Hvordan kan man lære dette bort til flest mulig?
6. I plenum: Diskuter elevenes svar i fellesskap.

Hva er mest bærekraftig?

Fag: Om utstillingen; Samfunnsfag; Naturfag

Tema: Overordnet

Ca. 30 min – 1 time

1. I par/grupper: Elevene skal først diskutere følgende spørsmål og notere det de kommer fram til.
 - Hva er det som kan gjøre at noe er bærekraftig?
 - Hva er det som kan gjøre at noe ikke er bærekraftig?
2. I plenum: Ta kahooten [Hva er mest bærekraftig?](#)
3. I plenum: Diskuter følgende spørsmål i fellesskap.
 - Var det noe i kahooten som elevene ble overrasket over?
 - Hvorfor er dette overraskende?
4. I par/grupper: Hvert(t) par/gruppe velger en ting fra kahooten som de synes er overraskende og prøver å finne svar på hvorfor det ene alternativet er mer bærekraftig enn det andre. Her kan elevene også velge noe annet de vil undersøke (for eksempel, hva er mest bærekraftig av ull og bomull, eller av soyamelk og kumelk). Elevene kan bruke internett for å finne svar. Parene/gruppene noterer det de kommer fram til underveis.

5. I plenum: Parene/gruppene forteller resten av klassen om hva de fant ut. Diskuter deretter i fellesskap:
 - Hva er det som kan gjøre at noe er bærekraftig?
 - Hva er det som kan gjøre at noe ikke er bærekraftig?

Mobiler og bærekraft

Fag: Samfunnsfag; Naturfag

Tema: Elektronikk

Ca. 30 min – 1 time

1. I par: Be elevene tenke tilbake på hva mobilstasjonen i utstillingen handlet om. Hva lærte dere i utstillingen om mobiler og bærekraft? Hvilke utfordringer og løsninger handlet det om? Be elevene skrive ned det de kommer fram til underveis.
2. I plenum: Ta kahooten [Hva kan du om mobiler og bærekraft?](#)
3. I par: Husker elevene mer fra utstillingen nå? Be dem oppdatere notatene sine fra oppgave 1 og deretter diskutere følgende spørsmål og skrive ned det de kommer fram til underveis.
 - Var det noe i kahooten som elevene ble overrasket over?
 - Hvorfor er dette overraskende? Kan dere finne noen forklaringer på hvorfor det er sånn?
4. I plenum: Hør hva elevene fant ut og diskuter i fellesskap.
 - Var det noe i kahooten som flere i klassen ble overrasket over?
 - Hvilke forklaringer fant gruppene?
 - Hvilke løsninger har elevene skrevet ned fra oppgave 1 og 3? Kan dere komme på andre løsninger sammen?

Hvorfor resirkulere elektronikk?

Fag: Naturfag; Samfunnsfag; Om utstillingen

Tema: Elektronikk

Ca. 1 – 2 timer

1. I plenum: Vis klassen et elektronisk produkt, eksempelvis en smarttelefon, iPad eller datamaskin. Spør klassen hva de husker fra utstillingen om hvordan elektroniske gjenstander påvirker verden. Skriv opp på tavlen/smartboard underveis.
2. I plenum: Se denne filmen om resirkulering av elektronikk.
<https://www.youtube.com/watch?v=UFPkSO8R4AQ> (totalt 4:17 min)
3. I grupper (3-4 deltakere): Gi elevene et ark med en oversikt over de tre dimensjonene ved bærekraftig utvikling (sosiale, økonomiske og miljømessige forhold). Et eksempel er den vedlagte figuren (se nederst). Be elevene skrive opp 2 punkter i hver dimensjon, knyttet til elektronikk og elektronisk avfall. Her kan det muligens være behov for at filmen spilles av i

bakgrunnen eller at elevene får lenker til informasjon om de står fast. Denne oppgaven skal hjelpe elevene med å se hvordan ulike aspekter ved elektronikk påvirker flere forhold.

For å gjøre det klarere for elevene hva de bør tenke på kan lærer stille følgende spørsmål som skal legges til rette for at elevene skal tenke omkring de ulike dimensjonene. Spørsmålene kan også skrives opp på tavlen.

- Miljødimensjonen:
 - Hvordan påvirker produksjon, transport og forbruk av elektronikk jordkloden?
 - Hva skjer med dyrene i områder der naturen blir brukt til å lage elektronikk?
 - Hvordan kan elektronisk avfall påvirke naturen?
 - Eksempler: Gruvedrift for å finne mineraler kan være skadelig for dyreliv og økosystemer. Hvis elektronikk ikke blir gjenvunnet og resirkulert, men bare kastet i vanlig søppel, kan giftige materialer komme ut i naturen.
 - Den sosiale dimensjonen:
 - Hvordan påvirker elektronikk menneskers liv både i Norge og i andre land?
 - Hvordan er det å arbeide på fabrikker som lager elektronikk?
 - Hvordan påvirker gruvedrift etter mineraler menneskers hverdag?
 - Eksempler: Arbeidsforholdene i gruver og på mobilfabrikker er ofte dårlige. Hvis elektronisk avfall ikke tas hånd om på riktig måte kan det være helseskadelig for mennesker.
 - Den økonomiske dimensjonen:
 - Hvem tjener på at elektroniske produkter blir laget?
 - Når vi kjøper elektronikk i Norge, hvor mye av pengene går til de som har laget elektronikken og hvor mye går til andre?
 - Hvorfor skjer mye av produksjonen av elektronikk i utlandet – er det fordi dette er billigere?
 - Eksempler: De som tjener mest på produktet er ikke de som lager det. Dersom det skulle vært en rettferdig betaling så hadde elektronikk vært dyrere.
4. I plenum: Tegn opp de tre dimensjonene på tavlen/smartboard. En elev fra hver gruppe kommer opp og skriver ett punkt i hver dimensjon som gruppen deres har skrevet ned. Er det noe flere nevnte? Eller er det noen dimensjoner elevene har misforstått? Denne oppsummerende oppgaven kan synliggjøre både for lærer og elev hvordan elevene oppfatter temaet og elektronikkens påvirkning.

Junior Journalist

Fag: Norsk; Samfunnsfag

Tema: Elektronikk

Ca. 1 time

1. I par/grupper: Elevene skal intervju fire personer om deres forhold til elektronikk. Dette kan være foreldre, lærere, rektor, medelever og lignende (her kan lærer velge det som fungerer best mtp. tid og ressurser). Spørsmål elevene kan stille i intervjuene er:

- Bruker du mye elektronikk i hverdagen?
- Hva bruker du elektroniske ting til?
- Hvor kjøper du elektroniske ting?
- Hvor lenge pleier du å ha elektroniske ting før du kjøper en ny?
- Hva gjør du med elektroniske ting når de ikke brukes lenger?
- Hva gjør du med elektroniske ting når de blir ødelagt?
- Vet du hvor det nærmeste stedet for å resirkulere elektronikk ligger?
- Vet du hvordan elektronisk avfall påvirker klima og miljø?

Be elevene skrive ned svar på spørsmålene underveis i intervjuet. Svarene kan leveres inn, sammenlignes med andre grupper eller presenteres muntlig foran klassen eller andre grupper. Be elevene se etter likheter og ulikheter mellom svarene blant dem de intervjuet.

2. I plenum: Diskuter om det er noen svar og likheter og ulikheter som går igjen hos flere av gruppene. Hvorfor tror dere at det er sånn?

Bidra til mer bærekraftig bruk av elektronikk

Fag: Samfunnsfag; Norsk; Kunst og håndverk

Tema: Elektronikk

Ca. 2 timer

1. Individuelt/i par/grupper: Elevene lager plakater, figurer, tegninger, tegneserier eller andre former for visualisering som fremmer mer bærekraftig bruk av elektronikk. Her kan elevene trekke frem ulike eksempler på hvordan vi kan bidra, deriblant å:

- Beholde elektroniske ting lengst mulig
- Reparere elektriske ting i stedet for å kaste dem og kjøpe nye
- Kjøpe brukt elektronikk
- Levere inn ødelagt eller brukt elektronikk til gjenvinning i stedet for å samle på det hjemme eller kaste det i søpla

Det elevene lager for å presentere bærekraftige handlinger kan henges opp i klasserommet. Det er samtidig mulig å bruke disse produktene som et utgangspunkt for å invitere andre klasser eller trinn på besøk i klasserommet, hvor elevene kan forklare utfordringer knyttet til elektronikk og hva vi kan bidra med. På denne måten kan andre trinn/klasser gå på

messe/utstilling hos en annen klasse som presenterer hva de har jobbet med og hvordan elevene kan bidra for en mer bærekraftig fremtid. Dette kan bidra til å skape engasjement, og man kan også bygge videre på arbeidet i andre fag som handler om elektronikk, eksempelvis i naturfag.

Tap av natur

Fag: Samfunnsfag; Norsk; Naturfag; KRLE; Geografi

Tema: Avskoging, soya og mat

Ca. 1 – 2 timer

Her trenger elevene tilgang på en nettleser eller «Google Earth»-appen på nettbrett eller telefon.

«Google Earth» har laget en funksjon som heter «Timelapse», og som viser med satellittfotografier hvordan verden på ulike måter har forandret seg de siste tiårene. «Timelapse» består av flere store temaer som «Changing Forest», «Warming Planet», «Urban Expansion», «Sources of Energy» og «Fragile Beauty». Temaene er igjen delt inn i kapitler.

1. Individuelt: Be elevene åpne «Google Earth» og gå til: «Voyager» – «Nature» – «Timelapse in Google Earth». La elevene sitte alene og utforske de ulike temaene og kapitlene først.
2. I par/små grupper: Be elevene bruke temaet «Changing Forests» som utgangspunkt for å diskutere følgende spørsmål.
 - På hvilken måte har skogsområder endret seg de siste årene?
 - Hva kan være grunnen til endringene?
 - Kan dere finne noen eksempler på land hvor det er mye avskoging?
 - På hvilken måte har det du har sett med «Timelapse in Google Earth» gjort inntrykk på deg?
3. I plenum: Hør hva gruppene har snakket om og diskuter deretter følgende spørsmål i fellesskap.
 - Hva skjer hvis vi mister mye skog og andre typer natur?
 - Hvilke land ble nevnt av elevene som eksempler på steder hvor det er mye avskoging?
 - Hvordan tror elevene det er i Norge? Mister vi skog og andre typer natur her også? Hva kan være konsekvensene?
4. I plenum: Ta kahooten [Natur og arter i Norge](#).
5. I par/grupper: Be elevene diskutere følgende spørsmål og skrive ned svarene sine underveis.
 - Var det noe i kahooten dere ble overrasket over? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Kan tap av skog og andre typer natur være bra? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Kan tap av skog og andre typer natur være dårlig? Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Er det noe man kan gjøre for å bremse tap av skog og andre typer natur, både i Norge og andre land?

6. I plenum: Gå gjennom det parene/gruppene har svart i fellesskap.

Undersøk en rapport om soya

Fag: Naturfag; Norsk; Samfunnsfag

Tema: Avskoging, soya og mat

Ca. 1 time

1. I plenum: Se på denne rapporten i fellesskap. Her må lærer tilpasse til klassen og velge hvor grundig dere skal gå gjennom innholdet.

<https://www.framtiden.no/filer/dokumenter/Rapporter/2021/Soya-i-norsk-for.pdf>

Diskuter følgende spørsmål i fellesskap.

- Hva inneholder dokumentet og hva handler det om?
 - Hvem har laget rapporten? Gå inn på organisasjonens hjemmeside, [framtiden.no](https://www.framtiden.no), og se på innholdet sammen.
 - Hvem er de, og hva arbeider de for?
2. Individuelt/i grupper: Her skal elevene lese to sider fra rapporten: side 12 og 13 om soya i norsk fiskefôr. Språket og innholdet kan oppleves litt vanskelig, men be elevene prøve å få med seg hovedinnholdet. Be elevene jobbe med følgende oppgaver mens de leser teksten, og notere svarene sine underveis:
 - Noter vanskelige ord og finn en forklaring på ordene.
 - Hvordan har Framtiden i våre hender fått svar på spørsmålene sine om råvareforbruk?
 - Hvor mye har forbruket av soya i Norge økt siden 2017?
 - På hvilken måte jobber Salmon Group og Bremnes Seashore for mer bærekraftig mat til fisken? Hvordan kan dette være bra for klima og miljø?
 - Undersøk opprinnelsen til soyaen som brukes i Norge ved å finne informasjon om delstatene i Brasil som produsentene oppgir at de handler fra. Bruk gjerne «Google Earth» eller kart og andre kilder. Finn ut hvor i Brasil delstatene ligger og finn fakta om delstatene.
 3. I plenum: Diskuter hva elevene har funnet ut i fellesskap.

«LAKS»

Fag: Norsk; Samfunnsfag; Naturfag

Tema: Avskoging, soya og mat

Ca. 1 time

1. I plenum: Diskuter følgende spørsmål i fellesskap.
 - Tror dere oppdrettsfisk er sunt?

- Hva er klima- og miljøutfordringene knyttet til fiskeoppdrett?
 - Behandler vi fisk annerledes enn andre dyr? Hvorfor?
2. I plenum: Se episoden «LAKS» fra Folkeopplysningen på NRK sammen. Filmen tar for seg ulike perspektiver knyttet til norsk oppdrettslaks.
- <https://tv.nrk.no/serie/folkeopplysningen/2020/KMTE50003420/avspiller> (totalt 39:00 min)
3. I grupper: Etter å ha sett episoden, be elevene jobbe med følgende spørsmål og skrive ned svarene de kommer frem til. De kan bruke episoden som kilde, men også bruke andre kilder hvis de ønsker det.
- Hva tenker dere er de største fordelene og ulempene ved lakseoppdrett?
 - Er norsk oppdrettslaks sunt?
 - Er norsk lakseoppdrett klimavennlig?
 - Hvilke klima- og miljøutfordringer snakkes det om i episoden?
 - Hva tenker dere om bruken av rensefisk?
 - Hvorfor behandler vi fisk annerledes enn andre dyr?
 - Tenk tilbake på utstillingen *Hva nå? Endringslaben* og det dere lærte der om oppdrettsfisk og føret fisken spiser. Trakk utstillingen frem noen andre utfordringer enn de som ble nevnt i filmen? I så fall, hvilke?
4. I plenum: Diskuter hva gruppene har snakket om i fellesskap.

Argumenterende tekst

Fag: Norsk; Samfunnsfag; Naturfag

Tema: Avskoging, soya og mat

Ca. 1 – 2 timer

1. Individuelt: Elevene skal skrive en argumenterende tekst om et selvvalgt tema innenfor avskoging, soya, fiskefôr, og/eller fiskeoppdrett. Elevene trenger ikke selv å mene det de argumenterer for. Teksten skal inneholde flere argumenter for en sak, der elevene prøver å overbevise eller overtale andre. Be elevene bruke flere av disse argumentsformene når de skriver:
- Fakta-argument: Kan kontrolleres gjennom flere troverdige kilder.
 - Flertallsargument: Dreier seg om hva de fleste synes å mene. De starter ofte slik: *Det er en kjent sak at... Alle vet at... De fleste vil mene...*
 - Fornuftsargument: Viser til liknende tilfeller, sammenlikner med noe.
 - Anekdoteargument: Ofte formet som en kort fortelling, noe man har erfart eller hørt andre har opplevd. For eksempel: *Skogen i Brasil er utrolig vakker og viktig for de som bor der. Jeg har sett det i en dokumentar som handler om urfolk i regnskogen. De har det så bra der, og de ønsker å fortsette å leve som før!*
 - Katastrofeargument: Si noe som kan gå helt galt, uten at man har helt bevis for argumentene sine. For eksempel: *Hvis vi ikke jobber for å bremse soyaproduksjonen*

og import av soya til Norge vil det gå helt galt, og livet i regnskogen vil være tapt for alltid!

Elevene kan også jobbe med enkét i forbindelse med teksten. Enkét er noen enkle, men engasjerende spørsmål som man kan stille til de rundt seg for å høre hva folk mener om en sak. Det er et slags «fem på gata» eller «miniintervju». Be elevene lage noen spørsmål som kan hjelpe dem med den argumenterende teksten. Dette bør være spørsmål rundt hva andre mener om temaene elevene skriver om. Elevene kan bruke svarene i teksten for å gjøre den mer interessant og for å styrke argumentene sine.

Tekstene kan samles inn, elevene kan lage en presentasjon basert på teksten, og/eller det kan arrangeres debatt i klassen der elevene legger frem argumentene fra tekstene sine.

Skriv et brev

Fag: Om utstillingen; Samfunnsfag; Norsk

Tema: Klesindustri

Ca. 1 time

1. I par: Be elevene snakke sammen i par i 5 minutter om hva de husker fra utstillingen, og ta notater fra samtalen.
2. I plenum: Lag et tankekart på tavlen/smartboard over hva elevene husker fra utstillingen.
3. I plenum: Tegn en t-skjorte på tavlen/smartboard (evt. vis bilde på en PowerPoint med tilgang til å skrive). Hva husker elevene om hvorfor t-skjorten var viktig i forbindelse med klima- og miljøproblemer? Kanskje har de allerede nevnt noe i oppgave 1, og kanskje de kommer på mer i denne oppgaven ved at t-skjorten visualiseres.
4. Individuelt: Be hver elev velge et plagg de har på seg, og finne ut hvilket land plagget er produsert i (les på merkelappen). Deretter skal elevene lete etter informasjon på internett om hvordan arbeidsforholdene er i dette landet, og skrive ned det de finner ut av.
5. I plenum: Gå gjennom hva elevene har funnet ut av i fellesskap.
6. Individuelt: Be elevene skrive et brev til personen som har lagd plagget de har på seg. Brevet skal inneholde: introduksjon av deg selv, hvilket plagg som du eier som er lagd av personen, hvordan behandler du klesplagget som personen har lagd, hva vil du si til personen og vil du stille noen spørsmål?

Brevene kan samles inn, og/eller eventuelle spørsmål som går igjen i brevene kan tas opp i plenum for å skape økt forståelse.

Utforsk vår kunnskap om klesindustrien

Fag: Matematikk

Tema: Klesindustri

Ca. 2 timer

1. I plenum: På utstillingen gikk elevene gjennom en quiz om klær. Gjennomfør quizen på nytt i plenum i klasserommet (link til quizen finnes [her](#)). Se bort ifra siste spørsmål om hvilket plagg som er nytt og hvilket som er brukt. Flertallet bestemmer hvilket svar som skal avgis på hvert

spørsmål. Quizen kan eventuelt gjennomføres uten å prate, der elevene rekker opp hånda på det svaret de mener er riktig på hvert spørsmål.

2. I plenum: Diskuter følgende spørsmål.

- Hvor mange riktige svar fikk klassen? (Totalt mulige er syv poeng, da siste spørsmål ikke er relevant.)
- Hva ble klassen mest overrasket over? Er dette knyttet til produksjon, forsøpling, eller forbrukervaner?
- Hva lærte elevene i utstillingen om hva vi kan gjøre for å gjøre disse problemene mindre?
- Kan klassen komme på andre ting vi kan gjøre?

3. Individuelt: Elevene tar med seg quizen hjem og gir den til minst fire familiemedlemmer, venner eller andre. Elevene skal notere hvor mange riktige svar hver person fikk (totalt mulige er syv poeng). Elevene fører inn resultatene i et delt dokument (f.eks. et Excel-dokument gjennom «Google drive», se eksempel under).

Deltaker	Antall riktige svar (av 7)
1	3
2	5

I tillegg til å gå gjennom quizen skal elevene stille hver deltaker noen spørsmål, og notere ned noen punkter for hvert svar:

- Hva tenker du etter å ha tatt denne quizen?
- Hva ble du mest overrasket over?
- Basert på det du lærte ved å ta quizen, tenker du det er noe vi bør forandre? Hva og hvorfor?

4. I plenum: Elevene tar med seg resultatene tilbake til klasserommet. Klassen diskuterer oppgaven i fellesskap.

- Hva tenkte de hjemme etter å ha tatt quizen?
- Hva ble de mest overrasket over?
- Var det noen som syntes at vi bør forandre på noe? Hva og hvorfor?

5. Individuelt: Be elevene svare på følgende spørsmål basert på quiz-resultatene de selv samlet inn, og skrive ned svarene underveis.

- Basert på egne resultater, hva er gjennomsnittlig antall riktige svar?
- Er gjennomsnittet høyere eller lavere enn antall riktige svar klassen fikk?

6. Individuelt/i par/grupper: Del dokumentet med alle resultatene med elevene. Be elevene svare på følgende spørsmål, ved å bruke regnefunksjoner i Excel eller regne manuelt. Be dem skrive ned svarene underveis.

- Basert på klassens resultater, hva er gjennomsnittlig antall riktige svar?

- Er gjennomsnittet høyere eller lavere enn antall riktige svar klassen fikk?
- Basert på klassens resultater, hva er medianen?
- Er medianen høyere eller lavere enn antall riktige svar klassen fikk?

7. I plenum: Gå gjennom resultatene og diskuter.

- Hvorfor tror dere gjennomsnittet og medianen er høyere/lavere for klassen enn for de andre som svarte?
- Hva forteller resultatene om folks kunnskaper om klesindustrien?
- Hva kan man gjøre for å øke kunnskapene om dette?

Læreren kan også be elevene jobbe i par eller små grupper og skrive en kort rapport om resultatene fra undersøkelsen, basert på spørsmålene over.

Skap engasjement på skolen

Fag: Samfunnsfag; Kunst og håndverk

Tema: Klesindustri

1. Loppemarked

Trinnet organiserer et loppemarked på skolen, der trinnet og resten av skolen oppfordres til å levere inn klær som er for små eller som ikke brukes mer.

Lag plakater for å skape engasjement omkring loppemarkedet og hvorfor det er viktig. Her kan elevene bruke klipp og lim, eller digitale verktøy (det bestemmer læreren). Plakatene skal inkludere praktisk informasjon om loppemarkedet, hvorfor det er viktig og inspirasjon for at andre skal engasjere seg. Heng plakaten rundt på skolen for å skape engasjement hos elever på tvers av trinn.

Inviter andre elever, foreldre, søsken og venner til loppemarkedet.

2. Alternativ aktivitet

Hvis det er vanskelig å lage et loppemarked eller tidsressurser ikke strekker til, kan læringsaktiviteten se slik ut:

Elevene lager plakater som skal skape større bevissthet rundt hvordan klesindustrien påvirker, hvorfor det er viktig å ta vare på klærne våre, og hvordan elevene selv kan bidra. Lag en oversikt på plakaten (tegn en tabell, et kart eller andre måter å visualisere på) over steder i nærområdet som bidrar til mer bærekraftig klesforbruk (for eksempel steder som reparerer klær og bruktbutikker). Elevene kan bruke ulike kilder for å finne informasjon om steder i nærområdet, eksempelvis:

<https://tavarepadetduhar.no/>

Elevene henger plakaten opp på skolen for å vise andre hvordan de kan bidra.

Avsluttende aktivitet: læringens veikart

Fag: Om utstillingen

Tema: Overordnet

Ca. 30 min

Denne aktiviteten kan gjennomføres etter at all undervisning knyttet til utstillingen er ferdig, som en avsluttende refleksjonsoppgave.

1. I plenum: Gi alle elevene et ark. Be elevene ha arket liggende (ikke stående) for så å tegne en linje som går over hele arket. Begynnelsen av linjen er starten på læringen om bærekraftig utvikling og før de dro på utstillingen. Slutten av linjen er i dag.
2. Individuelt: Be elevene lage små kryss på linjen for å vise hva de har lært og i hvilken rekkefølge, fra start til slutt. Be elevene skrive noen stikkord om hva de har lært for hvert kryss på linjen. Denne metoden visualiserer læringsprosessen for elevene, og de må aktivt tenke over læringsprosessen, hva de har lært og når de lærte det.
3. Lærer kan deretter samle inn arkene, eller elevene kan diskutere sin læringslinje i par/grupper. Her forteller elevene om sin læring ved å muntlig presentere dette for medelever. Alternativt kan arkene henges opp i klasserommet i en periode, samles inn for å få en oversikt over hva elevene sitter igjen med, eller sendes med hjem til foreldre.

